

ETH DIARI

Numerò 169
dimèrcles 28 de junhsèga 1999

HUELHETON

DIARI

D'ARAN

Prètz: 50 pessetes

DARRÈRA ORA

AUMENS 18 MÒRTS EN UN ACCIDENT DE BARRANQUISME EN SOÏSSA

Aumens 18 personas an morit e sies mès n'han gessut herides en un accident de *Canyoning* (espòrt d'aventura mès dangierós qu'eth *Rafting*, tanben coneishut coma barranquisme) en Canton de Berna, enes Aups Soïssi. Er accident siguec en arriu Lutschine, a prop deth pòble de Boeningen, 60 quilomètres ath sud de Berna.

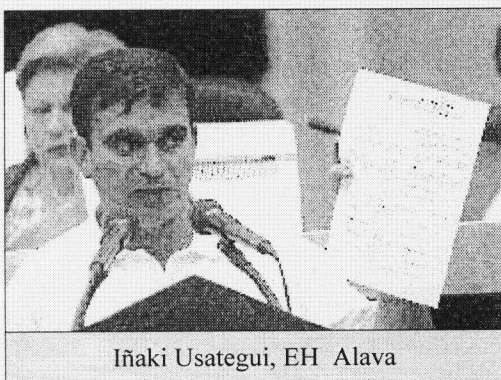

EH CONDAMNE DE MANÈRA EXPLICITA ERA VIOLÈNCIA

Es Juntas Generaus d'Alaba an aprovat ua declaracion institucionau ena que refusen eth darrèr atac contra ua autoscòla propietat deth president d'Unidad Alavesa, José Luis Añúa, dissabte passat. Era denúncia aguec eth supòrt d'Euskal Herritarrok, ath delà des grops abituaus: PP, PNB, PSE-EE, EA e mixte (IU-EB). Es sies procuradors d'EH enes Juntas Generaus d'Alaba se higeren ager maitin ara Declaracion Institucionau de refús der emplec dera violència coma element d' "intimidacion entara libertat d'accion politica". Eth tèxte, liejut pera presidenta dera Mesa des Juntas Generaus, era socialista Chesqui Castañer, contié ua denúncia expressa de PP, PNB, PSE-EE, EA e mixte

(IU-EB) de refús a tota actuacion violenta que cèrque intimidar e coartar era libertat d'accion politica. En nomenat document es partits dera cramba forau manifesten era sua solidaritat tamb totes

eth plen d'eleccion deth deputat generau d'Alaba. Era declaracion, liejuda en començament dera session plenària pera presidenta des Juntas, Chesqui Castañer, que ditz: "Denonciam e refusam

Iñaki Usategui, EH Alava

aqueres personas e institucions afectades, e particularament tamb José Luis Añúa e eth partit qu'amie, Unidad Alavesa. "Apostam decididament entà qu'era patz s'assolide unicament en exercici des drets democratics que permeten eth desvolopament en igualtat d'oportunitats de totes es opcions politiquas", indique eth tèxte, aprovat en començar

tota actuacion violenta que cèrque intimidar e coartar era libertat d'opcion politica". Atau madeish, hig eth tèxte dera declaracion, "manifestam era nòsta solidaritat tamb totes es personas e institucions afectades, particularament tamb José Luis Añúa e eth sòn partit, Unidad Alavesa. Apostam decididament entà qu'era patz s'assolide lèu exclusivament en exercici des drets democratics que permeten eth desvolopament, en igualtat d'oportunitats, de totes es opcions politiquas".

DARRÈRA ORA

EUSKAL HERRITARROK MATIZE QUE "REFUSE" MÈS NON CONDAMNE ERA VIOLÈNCIA.

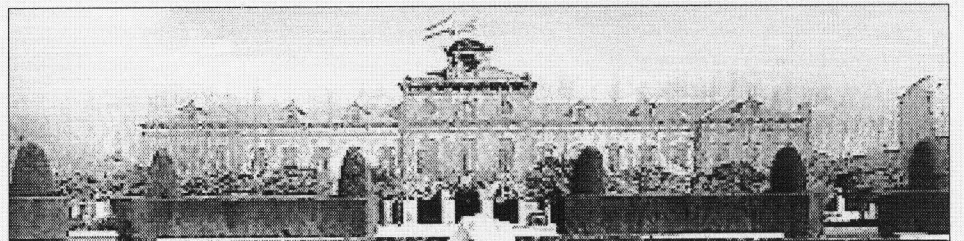
AUEM DE BESONH
TRADUCTORS-CORRECTORS TATH
NÒSTE EQUIP D'ETH DIARI
TRUCATZ-MOS ATH 973 64 17 72

ETH PARLAMENT APRÒVE AUÉ, EN DARRÈR PLEN DERA LEGISLATURA, ERA LEI DE SELECCIONS ESPORTIUES CATALANES

ETH Parlament de Catalonha apròve aué era proposicion de lei de supòrt as seleccions esportives catalanes, en un plen extraordinari convocat entad açò. Agustè que serà eth darrèr plen dera legislatura catalana, pr'amor que, se non i a ua suspresa de darrèra ora, Jordi Pujol dissolverà era cramba catalana abantes qu'es deputats tornen de vacances e convocarà es eleccions autonomiques entara

seleccionadi. Eth PSC tanben defense en ua esmenda era supression dera obligatorietat.

A despart d'aguest aspècte, eth Conselh Consultiu non a trobat indicis d'inconstitucionalitat ena rèsta dera proposicion de lei, ne tanpòc era possibilitat qu'es seleccions catalanes empleguen er imne e era bandèra de Catalonha o que poguen representar ar espòrt catalan en ambits su-

pròpleu tardor.

Era proposicion de lei a favor des seleccions catalanes ei resulta d'ua iniciatiua legislatiua populara balhada ath Parlament tamb es firmes de 450.000 catalans. Toti es partits politics, exceptat eth PP, emparèren aguesta iniciatiua qu'emposse era Plataforma Pro Seleccions Esportives Catalanes. Plan probablament, aué eth PP serà era soleta formacion que non balharà supòrt ara lei de seleccions catalanes. Era Comission de Cultura deth Parlament s'amassèc ager entà ordenar es esmenes qu'es diuèrsi grops parlamentaris presentèren ara proposicion de lei, entà pr'amor de dar responsa ath dictamèn deth Conselh Consultiu que declarèc "inconstitucionau" er article deth projècte qu'obligue as esportistes catalans a competir tamb era seleccion nacionau de Catalonha.

Eth Consultiu defensèc era practica der espòrt com un "dret", mès pas com ua "obligacion", per çò que tanben apuntèc era possibla inconstitucionalitat dera lei espanhòla der espòrt, perque se i establís era obligacion des esportistes federadi en Espanha a competir tamb es seleccions espanhòles.

CiU presentèc ua esmenda entà suprimir dera iniciatiua legislatiua catalana era obligatorietat des esportistes a participar enes seleccions catalanes, mès se i establís qu'es clubs an de facilitar era assisténcia entàs convocatòries des esportistes

praaautonomics, tant laguens d'Espanha com en estrangèr.

Eth plen d'aué tanben aprovarà era reforma de diuèrsi aspèctes tecnicos dera lei catalana der espòrt, ath delà de tornar a votar era lei deth centre dera propietat forestau, pr'amor que quan s'aprovèc, eth passat mes de junh, es deputats aprovèren diuèrses esmenes contradictòries. Eth Parlament tanben nomenarà, a prepausa deth PSC, ath sociològ Salvador Giner, coma nau membre deth Conselh d'Administracion dera Corporació Catalana de Ràdio i Televisió.

PUJOL HARÀ BILANÇ

Agustè que serà eth darrèr plen dera legislatura catalana, se Pujol non dissòl eth Parlament ara fin d'agost. Es grops dera oposicion d'esquèrres, PSC, ERC e IC-EV, ja an anonciat que, s'a començament de seteme Pujol encara non a convocat es eleccions, forçaràn era celebracion d'un plen monografic entà hèr bilanç dera gestion deth Govern dera Generalitat, un hèt que CiU e PP an empedegat que se hèsse pendent eth mes de junhsèga.

D'aute costat, Jordi Pujol harà ua ròda de premsa pera tarde entà hèr bilanç dera òbra de govèrn realizada enguan e entà informar des acòrds prenudi ena amassa da que celebrarà aué eth Govern catalan, que serà era darrèra abantes des vacances d'agost.

SE JAMÈS T'AS DEMANAT COM AJUDAR ARA GENT D'ETH DIARI NON AC DOBTES :
HÈ-TE SOSSCRIPTOR

COLLABORACIONS PERSONAUS

Er estiu ei tostemp magre en notícies, maugrat qu'aguesti dies *post* 13 de junh era mecanica de pactes en ajuntaments e comunautats autonòmes a on non i a agut majories absolutes a provocat un interessant procès, que per cèrt a culminat plan ben tàs esquerres d'aguest país, com en cas de Balears e Aragon, dus bastions dera dreita, que s'a mostrat incapaç de renauir pactes damb uns partits regionalistes, perque aguesti se sentien miaçats pera fagocitat deth PP.

En cas d'Aragon ei interessant saber qu'eth nau president dera Diputación General de Aragón, Marcelino Iglesias -enquiath mes de junh alcalde de Bonança- ei un vielh co-

neishut de molti aranesi dempús qu'enes annades setanta viuesse uns ans en Aran. Era sua trobada damb Pasqual Maragall en Vielha, dies abantes des darrères eleccions, auec tanben un simbolisme important s'auem en compde qu'Iglesias ei un aragonés dera Franja, de parla catalana e donc, capaç de daurir un nau estil e naues formes de relacion damb es vesins pirenenes.

Non tot an estat bones notícies: er ahèr de Can Anglada en Terrassa o eth huec provocat d'ua mesquita en Banhòles seràn sense docte es notícies que mercaràn aguest estiu deth 99. Son es prumèrs bròts importants de racisme en ua Catalonha que tostemp a volut èster

COLORS

un modèu de convivència. Era realitat mos mòstre qu'eth racisme apareish aqui a on es condicions de marginalitat e precarietat social i son presentes. Es mòros qu'acompanhen ath rei Fad d'Aràbia Saudí non genèren cap tipe de bohada racista en Marbelha; per contra, es proletaris de Can Anglada son agredits e miaçats per bandes organitzades de joeni qu'an aprenut un nau concèpte de limpieza etnica. Ei ua situacion que païsi coma França ja an viscut e encara conviuen damb era, e atau com van es causes e com evolucionen en nòste mon, ei evident que se non cambiam comportaments collectius e prejudicis socials, es causes non mielhorràn; mès lèu ath contrari, poderien èster piri.

Er ahèr non serà de bon resòlver e intervieràn factors plan diuersi. Me permeti apuntar era multiculturalitat com un des valors enús tà combàter eth racisme. Ei ua question de hons que merite ua reflexion mès prohonada qu'aguestes linhas, donc eth futur serà aocupat per societats de colors diuersi, e era convivència sonque serà possibla s'era cultura ei un espaci d'acuelhuda e relacion e non pas un lòc d'exclusion.

Francés Boya Alòs

IASSER ARAFAT E EHUD BARAK NEGÒCIEN ETH PROCÈS DE PATZ EN EREZ

Eth president dera Autoritat Nacionau Palestina (ANP), Iasser Arafat, e eth prumèr ministre israelian, Ehud Barak, vien de començar era amassada que servirà entà tornar a emprincipiar eth procès de patz, ena basa israeliana d'Erez, ena termièra nòrd de Gaza

Er prumèr punt d'aguesta amassada de treball entre andús líders se centrará ena aplicacion der acòrd de Wye, copada en deseme passat per exprumèr ministre israelian, Benjamin Netanyahu, dempús d'amiar a

termè era prumèra des tres fases deth replegament militar d'un 13% des territòris aocupadi de Cisjordània entà transferi-les ath contròtle deth president Arafat. Eth nau cap deth Govern israelian aurie de manar ara eth replegament (que s'auie d'auer acabat en deseme) d'un 11% d'aqueri territòris; Netanyahu ja cedid a Arafat eth 2% en tot complir era prumèra fasa dera retirada.

Barak arribèc acompanyat peth ministre d'Ahèrs Exteriors, David Levy; eth cap deth Servici de Seguretat Generau, er almiralh retirat Ami Ayalon; eth director deth sòn gabinet de Seguretat e excap des Servicis Secrets (Mosad), Dani Yatom, e eth sòn conselher politic, Tzeví Stauber, entre d'alti funcionaris.

Arafat, peth sòn cant, arribèc ena basa d'Erez, a on se celebre era conferència, tamb eth sòn segon, Maimud Abas (Abu Mazen). Era delegacion dera ANP la completauen es ministres Saeb Erekat, cap des negociadors palestins; eth de Planificacion e Cooperacion Internacionau, Nabil Shaat; eth d'Ahèrs Cívius, Yamil Tarifi; eth deputat Ziad Abu Ziad; e eth coronèu Mohamed Dajlan, cap deth Servici Preventiu de Seguretat ena llista de Gaza.

ERA GENERALITAT AJORNE UN AUTE CÒP ETH DECRÈT DETH CINEMA ENQUA JUNH DE 2000

Er decision siguec prenuda a instàncies deth conselher de Cultura, Joan Maria Pujals, pendent era amassada deth Conselh Executiu celebrada ager tarde jos era presidència de Jordi Pujol. Era entrada en vigor d'aguest decret, prevista en un començament entath passat 17 de març, siguec ajornada per prumèr còp per un periòde de quate mesi, qu'acabaue eth pròplèu 31 de junhsèga. Era Generalitat triguèc ajornar nauament er acòrd "dempús de constatar era disposicion des distribuïdores a doblar pellicules ath catalan", maugrat que

"demoren quauques questions e trebucs tecnicos que cau superar entà concretar definitivament un acòrd", segontes eth Departament de Cultura. En aguest sentit, eth director generau de Politica Lingüística, Lluís Jou, higeç que se decidid ajornar per prumèr còp eth decret quan es distribuïdores passèren, d'èster totaument en contra, a mostrà-se dubèrtes ara negociacion. En aguest dusu cas, soslinhèc Jou, s'a decidid ajornar un aute còp era normatiua en constatar que per prumèr viatge es distribuïdores s'an mostrat dispausades a doblar en catalan. Eth Departament de Cultura considèr qu'aguest nau ajornament ei "pliament justificat" pr'amor qu'es negociacions tamb es *majors* nòrd-americanes e tamb es distribuïdores espanyòles - FEDICINE- an estat "positiues", mès encara an de contunhar enqua poder barrar definitivament un acòrd. Era administracion catalana e es despartidors negòcien eth punt deth de-

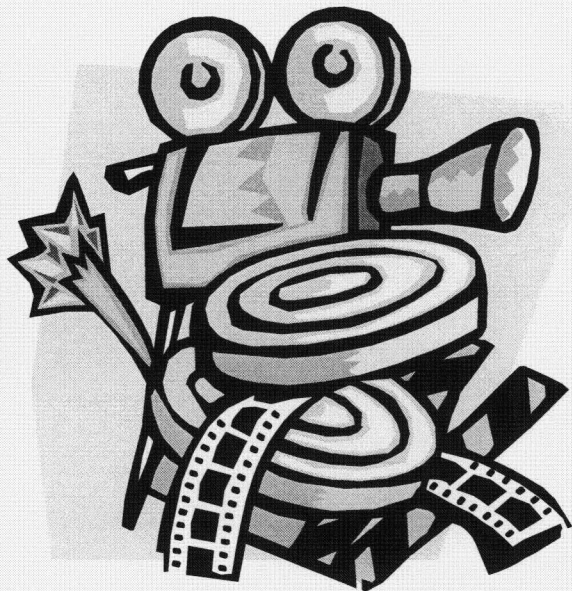
crèt qu'establís qu'eth 50% des còpies des pellicules mès taquilhères que se despartissen en Catalonha an d'èster doblades en catalan, e qu'es sales d'exhibicion an de programar eth 25% des pellicules en aguesta lengua. Eth decret prevè era conces-

definitiu tamb es distribuïdores se pogue artèner abantes deth mes de junh der an 2000, e pronostiquèc qu'era cartelhera cinematografica der an que vié "serà diferenta" a compdar deth prumèr trimèstre. "Segur que s'aurà dat passí importanti", apuntèc.

Eth president dera Generalitat, Jordi Pujol, ja anoncièc eth passat 19 de junhsèga que non escartaue un nau ajornament dera entrada en vigor d'aguest decret entà seguir negociant era sua aplicacion tamb es productores e despartidores. Pujol indiquèc que se non se podie barrar cap pacte aban-

tes deth 31 de junhsèga, mès que i auie auanci e ua actitud "positiua" per part des distribuïdors, "evidentament çò que hariem serie ajornar era data d'entrada en vigor deth decret".

Eth decret deth cinema complemente era lei de politica lingüística, que siguec aprovada eth 30 de deseme de 1997 tamb eth supòrt de CiU, PSC, IC-EV e PI, e eth vòt contrari -per rasons contrapausades- d'ERC e PP, tamb er objectiu d'estiéner er us social deth catalan en ambits com era justícia, es relacions comerciaus e empresariaus, e era ràdio e television.

SE DESCURBÍS EN REINE UNIT MÈS DE 500 CASSI DE MAUTRACTAMENTS A MENORS EN INTERCAMBIS

Un infòrme dera policia britanica, hèt public ager, alèrte sus es riscos d'enviar a menors de viatges d'estudis tar estrangèr, pr'amor que mòstre mès de cinc cents cassi de mautractaments e abusi pendent es darrèri ans en tot eth mon

Er estudi, arremassat pendent quinze mesi peth detectiu Chris Gould, dera policia d'Avon e Somerset (sud-oèst d'Anglaterra), ei patrocinat peth Govern britanic e comencèc a hè-se dempús deth cas d'un mainatge espanyòl de dotze ans que se lotgèc ena demorança d'un pederasta convicte. Er infòrme indique qu'ena majoritat des cassi se tracte de mautractaments pòc importants o de manca de suenh, e non pas d'abusi sexuals, mès avertis qu'eth descurbiment sonque rebat ua part de çò que pòt èster un problèma mès estienut. "Credem que se tracte dera punta der icebèrg e que força incidents non s'arriben a saber jamès. Ara sajam de hèr a conèisher" eth pro-

blèma, segontes que didec ua portaveu. Er infòrme soslinhe qu'era majoria des mautractaments jamès non ges ara lum, e remèrque que des 550 cassi entre mainatges de sèt a dètz-e-ueit ans descubèrti en estudi, sonque tres se denoncièren.

Entre es mautractaments se tròbe cassi de mainatges aquaus se les balhaue ua defisenta alimentacion o non se les daue bric de minjar, o episòdis enes quaus se les obligauè a dromir ena banhèra, dejós deth lhet o, inclús, en un armari. "Auem calculat qu'ath torn de cinc a sies milions de mainatges mendres de dètz-e-ueit ans gesseran dehòra des sòns païsi en viatges d'estudis est'an passat", didec Gould.

Entara majoria, higeç, "se tracte d'ua oportunitat educatiua fantastica e non sajam d'acabar tamb aguesti viatges. Mès un petit percentatge de mainadèra patirà problèmas que pòden anar dera manca de suenh enquiar abús emocionau, físic o sexual".

Eth detectiu demane que s'adòpte normes en tota Euròpa que garantizen qu'es mainatges que van de viatge d'estudis son atengudí corrèctament.

Es trobades der estudi se presentaràn eth pròplèu agost en un congrès, tamb mès d'un centenat d'expèrti europèus en seguretat mainadenca, que se celebrarà en Bath (sud-oèst d'Anglaterra).

Editor e director : Joan-Ramon Colomines-Companys.
Edite ETH DIARI
Família Colomines
Centre d'estudis VIVÈNCIA ARANESA:
Aula Euròpa des Pirinèus (Val d'Aran)
Carrèr Doctor Manel Vidal
locau num.5
(Darrèr edifici/ Ath cant der Espitau)
25530 Vielha-Val d'Aran
Telefon: 973641772
Fax: 973640871
E-mail vivenciaaranesa@ctv.es

Equip de correctors: Xavier Gutierrez.
Equip comerciau: Ramon Agulló i Teixidor.